

12.98x34.08	1/2	28	עמוד	סופהשבוע	מעריב	02/06/2023	86325899-0
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790							

דפנה נתניהו
טור אורח

עצמאות עליך

מנהיגי "המחנה הנאור" הפנימו את עוצמתו ויעילותו של הלחץ הציבורי, אבל על מי הם מפעילים אותו ולשם מה?

והירות מדינית? מדובר בתמצית תורת הצינונות המדינית ההרצליאנית. זו מחייבת חירות מחשבתית ורוחנית, רצון ותעוזה לקבוע ולהגדיר לעצמנו ובעצמנו את מטרותינו ואת שאיפותינו הלאומיות. כל זאת, תוך נכונות ונחישות לעמול קשה בשדה הפעולה הביני-מדינית וברעת הקהל העולמית, לשם השגת תמיכה בינלאומית רחבה ככל האפשר בהן. ואם נדרש - גם לתקוף מדיניות של מדינות זרות הנוגדת את האינטרסים, המטרות והשאיפות שלנו.

שעבוד מרצון

או בואו נראה איך מבינים במחנה הנאור לדורותיו - על פקידיו, מפגיניו, מדברריו ובמיוחד מנהיגיו - את העצמאות, חיי הקוממיות ואת החירות המדינית שלנו. לא נפרט כאן את התנהלות מנהיגיה של ההסתדרות הצינונית בימי השלטון הבריטי העוין את הצינונות ואת העלייה לארץ, שאותם הגדיר ישראל זנגוויל כ"שתדלנים, נציגיה המתרפסים של היהדות בתקופת-הגטו". לטובת הללו אולי ניתן לטעון שעדיין לא היו לנו מדינה וצבא. אגב, אותו זנגוויל, שגם לו לא הייתה עדיין מדינה או צבא, נשא ונתן עם אנשי הצמרת הבריטית ושכנע אותם לתמוך בצינונות ומילא בכך תפקיד מפתח בלידתה של הצהרת בלפור, שבלעדיה הבריטים לא היו מקבלים מנדט על ארץ ישראל ולא הייתה קמה מדינת ישראל.

לגיליון עיתוני החג של פסח השנה זיכתי אותנו התקשורת הכתובה בעותק חגיגי של מגילת העצמאות. נראה שמארגני מפעל הצדקה הזה רצו להכשיר את הלבבות שלנו לכך שבמהותה המגילה אינה אלא מעין אבטיפוס של מגילת זכויות אדם, ושם רק הלבבות שלנו ייפתחו לאור, נבין שעלינו לאפשר לשופטי בית המשפט העליון להשלימה על פי "ערכי היסוד של השיטה", שרק הם יודעים אותם.

תקוותם של מפיצי המגילה הייתה שנתרכזו רק בפסקה אחת בה: "מדינת ישראל תהיה מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות". אכן, לכל הדעות עקרונות חשובים וזכויות חשובות. ניתן לקבוע, אפילו בוודאות, שרבים ממחנה הימין בימינו היו שמחים ליהנות מהם.

דומה שרק לעיקר-העיקרים של המגילה, והמגולם בכותרתה: עצמאות - עצמאות של מדינה - אנשי האור אינם מתייחסים. וכדי שלא יהיה ספק בחשיבותו, פותח המסמך בכך ש"בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו המדינית, הרוחנית והדתית ובה חי חיי קוממיות ממלכתית", ושלאורך הדורות "לא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית". ומהי אפוא אותה קוממיות ממלכתית

12.95x34.24	2/2	עמוד 29	טוֹפֵהשְׁבוּעַ	מַעְרִיב -	02/06/2023	86325995-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790						

מנהיגי המחנה הזה מבינים שכדי להצליח להטות את דעת הקהל, יש לפנות אליו בשם הצדק ועקרונות היושר. מכאן הנפנוף בערכי דמוקרטיה, כשאין שום דבר דמוקרטי באי-הכרתם בממשלה נבחרת בבחירות דמוקרטיות חוקיות

כרזה של מגילת העצמאות במפגן מחאה בעמק חפר. מנופמים בערך השוויון, כשלמעשה שוללים זכות זו מציבורים שלמים במדינה
צילום: גילי יערי, פלאש 90

בעלת ברית נגד האויב האיראני המשותף, תהליך שהוביל להסכמי אברהם. והתגובה של אותם "נציגיה המתרפסים של היהדות בתקופת הגטו" לעג.

וכשנתניהו הצליח ליצור עם טראמפ יחסי ידידות שלא היו מעולם למדינת ישראל כמותם עם שום נשיא אמריקאי, הקפידו דוברי מחנה האור להשמיץ אותו ואת המדיניות שטראמפ קידם לטובתנו. וכשנתניהו הצליח ליצור ברית בין צ'כיה, פולין והונגריה לבין ישראל, ובכך גם לתקוע טריון באחידות החזית האירופית שפעלה נגדנו ללא רחם במשך שנים, התגובה באה בימיו הראשונים של לפיד כראש ממשלה, כש"הצליח" בהבל פיו להעכיר את יחסייה של ישראל עם פולין והונגריה.

המטרה: שימור עמדות הכוח

ההתנהלות ארוכת השנים הזאת היא עדות לכך שמושגים כמו קוממיות, חירות ועצמאות מדינית רחוקים מן המחנה הנאור שלנו כרחוק מזרח ממערב, גם אם אנשי המחנה מקפידים לנפנף במגילת העצמאות וברגל של כולנו. אבל דבר אחד מן הציונות המדינית כן הפנימו מנהיגיו של אותו מחנה, והוא עוצמתו ויעילותו של הלחץ הציבורי. אבל בניגוד להרצל וממשיכיו, שהטיפו לשימוש בכלי זה במאבק הפוליטי הבינ-מדינתי, הרי שמחנה האור מפעיל את דעת הקהל פנימה, נגד תושבי מדינתנו, וזאת כדי לשמר את עמדות הכוח שלו ולשעבד אותנו אליו.

מנהיגי המחנה הזה גם מבינים שכדי להצליח להטות את דעת הקהל, יש לפנות אליו בשם הצדק ועקרונות היושר. מכאן השימוש של המחנה הנאור בסמלי ממלכתיות כמו הדגל, אף שאין שום ממלכתיות בהתרפסות שהוא דורש מאיתנו בפני פקידיו הרשיות; מכאן הנפנוף בערכי דמוקרטיה, כשאין שום דבר דמוקרטי באי-הכרתם בממשלה נבחרת בבחירות דמוקרטיות חוקיות; וכך גם הנפנוף בערך השוויון, כשהם למעשה שוללים זכות זו, או אף את עצם הלגיטימיות, מציבורים שלמים במדינה. ❖

אחרי מלחמת העולם השנייה החליפה ארה"ב את בריטניה כמעצמה הגדולה. האם מנהיגי ישראל למדו משהו על התנהלות כמנהיגים של מדינה? על קוממיות ועצמאות? לא ממש, או ודאי לא כתפיסת עולם מנחה. הנה רק כמה דוגמאות: נוכח הלחץ של ארה"ב לסגת מחצי האי סיני ב-1956 הם נכנעו והתקפלו. גם ב-1973 לא גילו גולדה מאיר וממשלתה תעוזה, חירות וקוממיות ונכנעו לתכתיביו של הנרי קיסנינג'ר שלא לפתוח במכת מנע במלחמת יום הכיפורים, על המחיר הכבד שעלתה לנו כניעה זו. במלחמת המפרץ הראשונה נכנענו לתכתיב האמריקאי ולא הגבנו למתקפת הטילים של סדאם חוסיין נגדנו.

גם ה"מדיניות" לאורך השנים כלפי הערבים הפלסטינים ביו"ש ובעזה, שתמציתה הייתה קבלת "מתווים" מתחלפים של ממשלים אמריקאיים שונים, אך בעלי אותו קו שמחייב אותנו להיכנע כמעט ללא תנאי לטרוריסטים מבקשי נפשנו. ומתוך שכנוע פנימי של כנועים, שעסקת "שטחי מולדת תמורת שקט" היא מדיניות חכמה של מדינה עצמאית, אף אימצנו מתווים מקוריים משלנו מאותה משפחה, כמו הסכמי אוסלו שעלו לנו בדמים, וכמו הנכונות לחזרה לגבולות '67, פחות או יותר, של אהוד ברק ושל אהוד אולמרט.

ואולי פרס השעבוד מרצון על הישגים דיפלומטיים של המחנה הנאור מגיע לממשלת האיחוי של נפתלי בנט ויאיר לפיד, שמיד עם הקמתה קבעה עקרונות, בלתי ידועים עד אז, של עצמאות וחירות מדינית, שכמותם שום מדינה בעולם מעולם לא אימצה: ישראל לא "תפתיע" את הבית הלבן במהלך כלשהו ולא תפעל בעצם בניגוד למדיניותו. כל זה, כשהייתה ידועה מדיניותו המפייסת של הממשל האמריקאי הדמוקרטי כלפי איראן, ששליטיה פועלים במוצהר להשמדתנו.

היה זה מעין המשך ישיר לקו הפעולה של לפיד ונאורים אחרים בתגובה למהלכיו של בנימין נתניהו לגייס את דעת הקהל ואת דעת הקונגרס האמריקאיים להתנגד למדיניותו העוינת לנו של ברק אובמה בנושא איראן. נכונותו של נתניהו להתייצב קבל עם ועולם מול הנשיא החוק בעולם ללא ספק השפיעה על מדינות המפרץ להתקרב אלינו ולראות בישראל